

2025

JAARVERSLAG

Samen bouwen aan de tuinbouw van morgen

Inhoudsopgave

Voorwoord Adri Bom-Lemstra	3
Tuinbouw thema's uitgelicht	
■ Duurzame Gebiedsontwikkeling	5
■ Schoon water en Gezonde planten	6
■ Arbeid	7
■ Verslogistiek	8
Raad van Advies	9
Een greep uit de highlights Greenports Nederland	
Resultaten voor en vanuit het netwerk	10

Voorwoord Adri Bom-Lemstra

Focus op wat ons verder brengt

Het afgelopen jaar liet opnieuw zien hoe belangrijk de Nederlandse tuinbouw is voor onze samenleving. De sector draagt consequent bij aan gezond voedsel, een groene leefomgeving en een sterke economie. Tegelijkertijd liggen er belangrijke opgaven op ons pad - zoals ruimtegebruik, arbeid, waterkwaliteit en verdere verduurzaming - en juist de Nederlandse tuinbouw heeft de kennis, innovatiekracht en samenwerking in huis om deze vraagstukken voortvarend aan te pakken.

Wat mij daarbij telkens opvalt, is de kracht van het hele tuinbouwecosysteem. Van ondernemers en toeleveranciers tot kennisinstellingen, onderwijs en overheden: in Nederland weten partijen elkaar te vinden om samen te werken aan innovatie en verduurzaming. Juist die ketenbrede samenwerking maakt dat de Nederlandse tuinbouw internationaal voorop blijft lopen.

Greenports Nederland speelt hierin een cruciale en verbindende rol. In ons netwerk brengen we partijen samen en helpen we initiatieven verder te brengen en te versnellen. Vanuit het Nationaal Tuinbouwakkoord hebben we het afgelopen jaar al bewust meer focus aangebracht op drie thema's waar intensieve samenwerking het verschil gaat maken: duurzame gebiedsontwikkeling, schoon water en gezonde planten en arbeid.

In ons netwerk brengen we partijen samen en helpen we initiatieven verder te brengen en te versnellen.

Door onze inzet op deze onderwerpen te concentreren, versterken we de samenhang tussen beleid, kennis en praktijk. Zo werken we stap voor stap aan oplossingen die niet alleen goed zijn voor de sector, maar ook bijdragen aan bredere maatschappelijke doelen.

ADRI BOM-LEMSTRA

Voorzitter Greenports Nederland

Tuinbouw thema'suitgelicht

We werken binnen Greenports Nederland met thematafels rondom de meest relevante landelijke thema's in de tuinbouw. De focus is en blijft om per thema met de regionale greenports, brancheorganisaties en kennisinstellingen via een triple helix benadering de juiste verbinding en versnelling aan te brengen. Hieronder een overzicht van de activiteiten per thematafel.

Duurzame Gebiedsontwikkeling

De energietransitie in tuinbouwgebieden vraagt om een gebiedsgerichte aanpak en nauwe samenwerking tussen ondernemers, overheden en kennispartners.

Schoon water en Gezonde planten

Gezonde en weerbare planten vormen de basis voor een duurzame en toekomstbestendige tuinbouw.

Arbeid

De beschikbaarheid van goed opgeleide medewerkers blijft een belangrijke voorwaarde voor een sterke en toekomstbestendige tuinbouwsector.

Verslogistiek

In 2025 is verder gewerkt aan het versterken en verduurzamen van de verslogistiek.

Duurzame Gebiedsontwikkeling

De energietransitie in tuinbouwgebieden vraagt om een gebiedsgerichte aanpak en nauwe samenwerking tussen ondernemers, overheden en kennispartners. In 2025 heeft de werkgroep Gebiedsaanpak via het Voortgangsoverzicht 2025 inzicht gegeven in de stand van zaken van de energietransitie in de 70 grootste tuinbouwgebieden van Nederland.

Uit deze analyse blijkt dat steeds meer gebieden stappen zetten richting fossielvrije warmtevoorziening. Tegelijkertijd is er voor een aanzienlijk deel van de gebieden – circa 40 procent – nog onvoldoende perspectief om de energietransitie te realiseren. Dit vraagt om extra aandacht en gezamenlijke inzet in de komende jaren.

In het voorjaar van 2025 zijn de uitgangspunten voor een vervolgprogramma opgesteld. Op basis hiervan is in juni het nieuwe programma **Gebiedsaanpak Energie & Modernisering 2026–2029** vastgesteld. In 2026 wordt verder gewerkt aan de inrichting van de organisatie van het programma en worden met betrokken Greenports en provincies afspraken gemaakt over inzet en cofinanciering voor de start in 2026.

Daarnaast werkt het managementteam van het programma Kas als Energiebron aan een aanvraag voor het Klimaatfonds. Deze aanvraag richt zich op de randvoorwaarden die nodig zijn

om de energietransitie in de tuinbouw te versnellen. Onderdeel hiervan is het actieplan **Modernisering Tuinbouwgebieden**, waarin ruimtelijke ontwikkeling, energie-infrastructuur en verduurzaming in samenhang worden aangepakt.

Vooruitlopend hierop vindt overleg plaats tussen convenantpartners en betrokken overheden om de uitvoering waar mogelijk naar voren te halen. De stuurgroep Duurzame Gebiedsontwikkeling benadrukt het belang om op dit punt gezamenlijk tempo te maken.

Hoewel steeds meer gebieden richting fossielvrije warmte bewegen, ontbreekt voor circa 40% nog een duidelijk perspectief. Extra aandacht en samenwerking blijven noodzakelijk.

Schoon water en Gezonde planten

Gezonde en weerbare planten vormen de basis voor een duurzame en toekomstbestendige tuinbouw. In 2025 heeft Greenports Nederland samen met partners stappen gezet om kennisontwikkeling, innovatie en praktijkervaring beter met elkaar te verbinden.

Een belangrijke stap hierin is de ontwikkeling van een **strategische onderzoeksagenda rond plantweerbaarheid**. Met deze agenda wordt gewerkt aan een meer samenhangende aanpak van onderzoek en innovatie, ook over sectorgrenzen heen. Daarbij wordt verkend hoe onderzoek en kennisontwikkeling beter kunnen aansluiten op de praktijk en bijdragen aan een bredere systeemverandering. Dit sluit onder meer aan bij het initiatief **100% groen geteeld**, dat samen met ACCEZ wordt ontwikkeld.

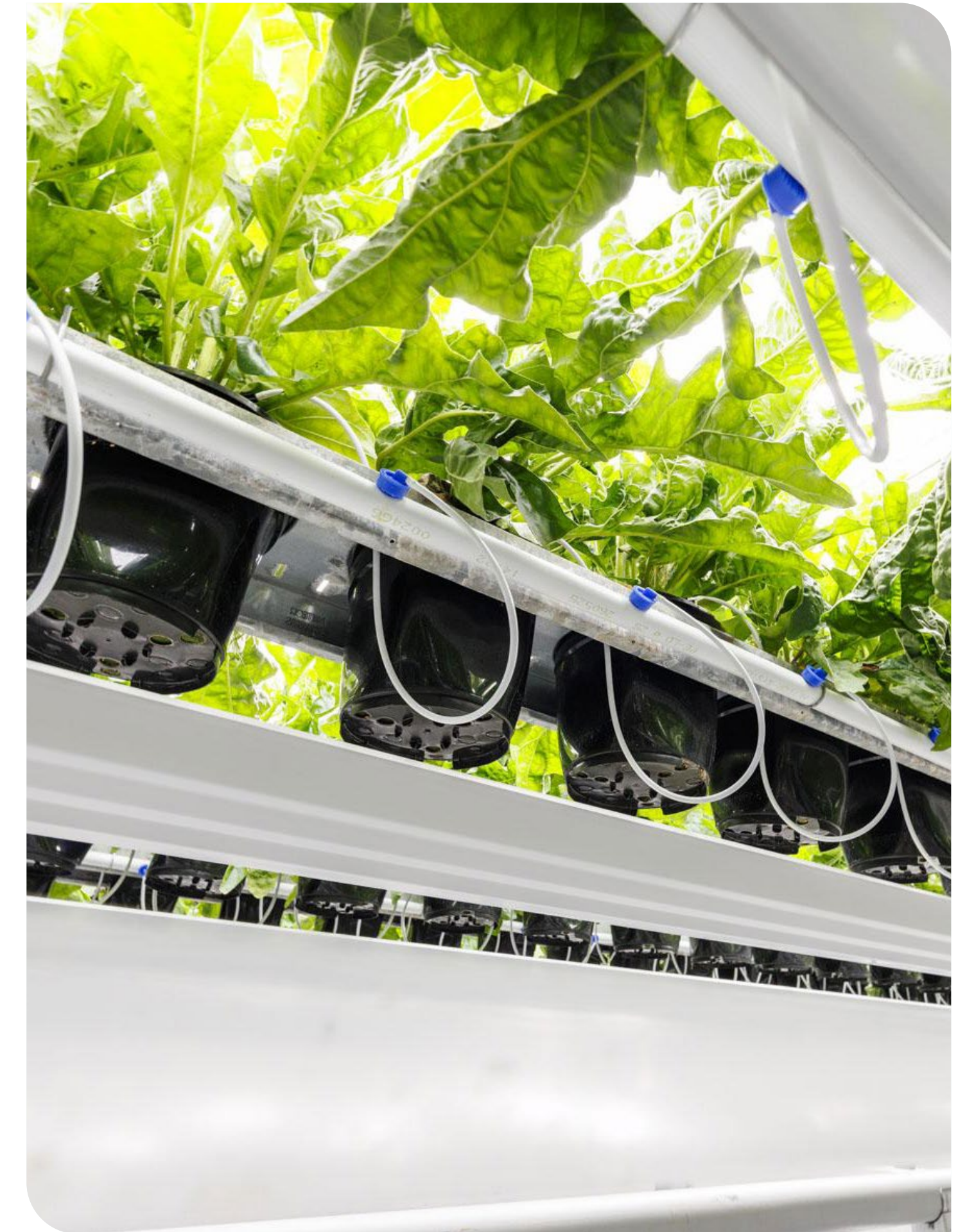
Ook het **MIG-project**, met Greenports Nederland als penvoerder, is in 2025 van start gegaan. Het projectteam, Wageningen University & Research en CLM hebben in de zomerperiode verkend hoe kan worden voortgebouwd op de eerdere voorstudie uit 2020–2022. In oktober heeft de stuurgroep, onder voorwaarden, besloten het project daadwerkelijk te starten. De oplevering van het MIG-project staat gepland voor uiterlijk 1 oktober 2026.

Naast onderzoek en beleidsontwikkeling blijft kennisuitwisseling in het netwerk belangrijk. Tijdens de bijeenkomst van **Waterexperts** op 6 november bij het Hoogheemraadschap van Rijnland stond de

monitoring van waterkwaliteit centraal en hoe deze kan bijdragen aan verdere verbetering. Experts van Rijnland, Delphy en Agrodix verzorgden inhoudelijke bijdragen en gingen in gesprek met deelnemers uit het netwerk.

Ook in de regio wordt actief gewerkt aan kennisdeling en praktijkervaring. Tijdens een bijeenkomst over **plantweerbaarheid** op 2 juli in Opheusden (Greenport Gelderland) stonden regionale vraagstukken rond gewasbescherming en experimenteelocaties centraal. Daarbij werd ook stilgestaan bij de dilemma's waar lagere overheden tegenaan lopen bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en hoe daar zorgvuldig mee om te gaan.

Het thema plantgezondheid kwam daarnaast uitgebreid aan bod tijdens de bijeenkomst van de Raad van Advies op 14 oktober. Dit heeft geleid tot een aangescherpte aanpak op dit thema binnen Greenports Nederland, waaronder de inzet van een strategische dialoog in het voorjaar van 2026 om te komen tot een gezamenlijk land-en tuinbouw convenant gewasbeschermingsmiddelen.

Arbeid

De beschikbaarheid van goed opgeleide medewerkers blijft een belangrijke voorwaarde voor een sterke en toekomstbestendige tuinbouwsector. Tegelijkertijd verandert het werk in de sector snel door digitalisering, automatisering en robotisering.

In 2025 heeft Greenports Nederland samen met partners verder gewerkt aan een gezamenlijke aanpak rond arbeidsmarkt en scholing. Binnen de thematafel Arbeidsmarkt & Scholing wordt gewerkt aan een concreet en werkbaar **convenant met de ministeries van LVVN, EZ, SZW en BZK**. Met dit convenant wordt de sectorvisie op arbeid, robotisering/automatisering en scholing verder uitgewerkt en vertaald naar gezamenlijke afspraken tussen sector en overheid.

Om het gesprek hierover te verdiepen organiseerde Greenports Nederland in mei, samen met partners, een **dialogsessie onder leiding van Rabobank**. Tijdens deze bijeenkomst gingen vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen met elkaar in gesprek over de toekomst van arbeid in de tuinbouw en de gezamenlijke opgaven die daarbij horen.

Ook het thema **huisvesting van internationale medewerkers** blijft een belangrijk aandachtspunt. Binnen de werkgroep wordt gewerkt aan het delen van kennis, het organiseren van

werkbezoeken en het inbrengen van sectorervaring in nationale en regionale beleidstrajecten. De werkgroep ziet dat in verschillende regio's steeds meer initiatieven ontstaan, zoals werkbezoeken en open dagen bij voorbeeldprojecten. Deze 'best practices' helpen om het gesprek over goede huisvesting verder te brengen.

Verslogistiek

In 2025 is verder gewerkt aan het versterken en verduurzamen van de verslogistiek. In maart leverde Wageningen University & Research, in opdracht van Greenport West-Holland en TKI Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, een route- en kansenkaart Verslogistiek op.

Deze kaart vormt de basis voor een mogelijke onderzoeksagenda rond de verduurzaming van verslogistieke ketens. Tegelijkertijd ontstaan er in de regio nieuwe initiatieven. In Greenport Aalsmeer is eind 2024 een coalitie van bedrijven gestart met een regionaal programma voor duurzame verslogistiek. Greenports Nederland verkent samen met Greenport West-Holland, Greenport Venlo, Greenport Aalsmeer en brancheorganisaties hoe deze aanpak verder kan worden versterkt en verbreed.

Binnen het GVC-programma wordt daarnaast gewerkt aan een **manifest Verslogistiek**, waarin betere bereikbaarheid en versnelling van verduurzaming centraal staan. Dit manifest vormt de basis voor de gezamenlijke prioriteiten op dit thema en wordt begin 2026 gepresenteerd.

Raad van Advies 2025

De *Raad van Advies* is het strategisch platform van Greenports Nederland, de opdrachtgever van de Nationale Tuinbouwagenda.

Naast de reguliere agenda zijn de volgende thema's dit jaar besproken:

- Focus Greenports Nederland voor de komende 10 jaar.
- Hoe verhouden we ons tot de overheidsprogramma's missie-gedreven-innovatiebeleid en Industriebeleid.
- Druk op gewasbeschermingsmiddelen, hoe gaan we samenwerken en verbinden.
- Programma Duurzame Gebiedsontwikkeling 2026 e.v.

Het Dagelijks Bestuur van Greenports Nederland bestaat uit:

- Royal FloraHolland, Stefanie Miltenburg (Voorzitter)
- Rabobank, Arne Bac (DB Lid)
- LTO, Ron Mulders (DB lid)
- WUR, Monique van Wordragen (DB lid)

Greenports Nederland is de netwerkorganisatie voor het Nederlandse tuinbouwcluster. Haar activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Limburg en Gelderland.

In 2025 hebben we opnieuw laten zien waar de kracht van ons netwerk ligt: **samen werken aan vooruitgang**. Als Dagelijks Bestuur dragen we daar actief aan bij door partijen te verbinden en focus aan te brengen op de gezamenlijke opgaven van de sector. Door ondernemers, overheden en kennisinstellingen te verbinden, helpen we de sector om toekomstbestendige groei te versnellen.

Tijdens het Tuinbouwcongres namen we afscheid van Rutger Lommerse, die met zijn betrokkenheid en bevologenheid richting gaf aan de koers van Greenports Nederland. Tegelijkertijd verwelkomden we Andries Middag als nieuwe programmadirecteur. Met zijn ervaring en energie zetten we samen de volgende stap in het verder versterken van ons krachtige netwerk dat bijdraagt aan de tuinbouw van morgen.

STEFANIE MILTENBURG

Voorzitter Dagelijks Bestuur

Een greep uit de highlights Greenports Nederland

Resultaten voor en vanuit het netwerk

FEBRUARI

De Greenports Nederland [Innovatieprijs](#) waterkwaliteit en watermanagement levert tijdens Horticoncontact event twee innovatieve winnaars op. Division Q en Delphy.

JULI

In de aanloop naar de verkiezingen in oktober 2025 is onder aanvoering van Greenports Nederland met de brancheorganisaties in de tuinbouw een gezamenlijk [politiek manifest](#) opgesteld. Hierin staan de kansen en uitdagingen voor de Nederlandse tuinbouw.

OKTOBER

Tijdens ons [Grote Tuinbouwdebat](#) op 9 oktober gingen (Kandidaat) Kamerleden van acht politieke partijen met elkaar in discussie op de HAS Green Academy in Den Bosch.

FEBRUARI

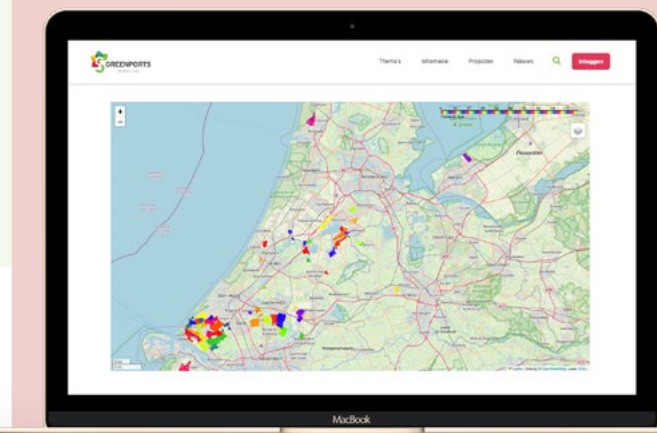
APRIL

JULI

SEPTEMBER

OKTOBER

DECEMBER

APRIL

In samenwerking met Glastuinbouw Nederland en Greenports Nederland heeft de Rabobank een [tuinbouw-energiekaart](#) gelanceerd. Met deze kaart kunnen betrokkenen in gebiedsprocessen onder andere inzicht krijgen in het glasareaal, beschikbare warmtevoorzieningen, lopende SDE-projecten en netcongestie.

SEPTEMBER

In Brightlands Campus Greenport Venlo vond dit jaar het [Nationaal Tuinbouwcongres 2025](#) plaats. Ruim 200 genodigden uit het netwerk kwamen samen om te verkennen hoe de tuinbouwketens de maatschappelijke impact verder kunnen vergroten.

DECEMBER

Internationalisering: In de RvA is gesproken over de inzet en positionering van de tuinbouw in de EU. Het 10-puntenplan over de kracht en oplossingen van de tuinbouw wordt in 2026 geactualiseerd. Deze is geënt op de strategische beleidsnotities van eurocommissaris Draghi.

Samenwerken is groeien

Greenports Nederland is de netwerkorganisatie voor het Nederlandse tuinbouwcluster.
Haar activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Limburg en Gelderland.

provincie limburg

